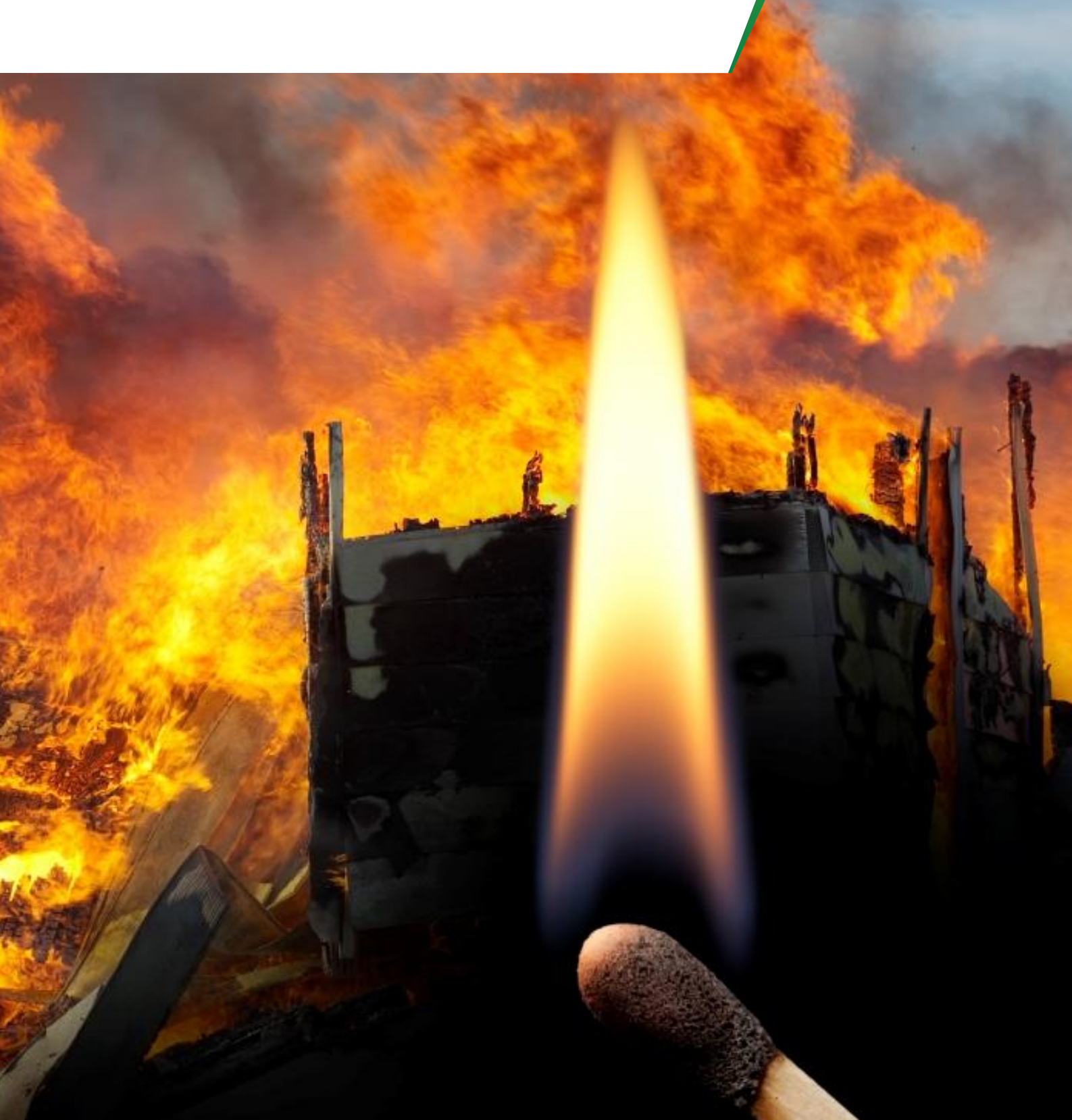

Brandstichting: uw zaak

November 2012

VERBOND VAN VERZEKERAARS

V N O N C W

Overleven

Overleeft uw bedrijf een brand? Hoewel de schattingen uiteenlopen, komt naar verwachting minstens vijftig procent van de bedrijven een grote brand niet te boven. Een goede brandverzekering is dus een *must*, maar nog beter is het om een brand te voorkomen – zeker als er sprake is van brandstichting. Brandstichting levert in vergelijking met een ‘gewone’ brand dikwijls meer schade op, vaak doordat de brand op kwetsbare punten wordt aangestoken op momenten dat er niemand aanwezig is in het gebouw. Hoe herkent u die kwetsbare punten? En hoe kunt u zich het beste wapenen tegen (de gevolgen van) brandstichting?

In deze brochure geven MKB-Nederland en het Verbond van Verzekeraars antwoord op dat soort vragen. U krijgt handvatten om brandgevoelige plekken in uw pand te herkennen en risico's te onderkennen. Daarnaast leest u welke maatregelen u zelf kunt nemen om brandstichting te voorkomen – en daar hangt echt niet altijd een hoog prijskaartje aan. Sommige maatregelen zijn zelfs eenvoudig of vanzelfsprekend, maar u moet er wél even aan denken ... de keus is dus aan u!

*Den Haag
November 2012*

Achtergrond

Ieder jaar wordt een groot aantal ondernemingen getroffen door brand. Soms blijft de schade beperkt, maar jaarlijks vinden maar liefst negentig tot honderd grote branden plaats (met een schadebedrag van meer dan één miljoen euro). De schadelast van al die grote branden samen ligt tussen de 350 en 450 miljoen euro per jaar. Voor een onderneming kan een brand rampzalige gevolgen hebben, zeker als er naast materiële schade ook slachtoffers vallen.

Oorzaken

Het vaststellen van een brandoorzaak is niet altijd makkelijk. Naar schatting wordt minimaal twintig procent van de branden veroorzaakt door brandstichting. Vandalisme is een van de belangrijkste redenen voor brandstichting. Als sprake is van vandalisme, is er vaak geen duidelijke relatie tussen de brandstichters en uw onderneming. Verveling, baldadigheid, gebrek aan normbesef kunnen de directe aanleiding zijn.

Een andere oorzaak kan wraak zijn, bijvoorbeeld door ex-werknemers, ontevreden klanten of concurrenten die u het succes niet gunnen. Zij kiezen heel bewust uw onderneming uit om schade aan te brengen. Met de huidige technologie kunnen deze pyromanen zelfs op veilige afstand online anoniem de resultaten van hun daad volgen.

Waarom mijn bedrijf?

In principe kan in ieder gebouw een brand worden aangestoken, maar sommige gebouwen vormen een hoger risico dan andere. Zo hebben scholen, leegstaande gebouwen, bedrijven in financiële problemen en bedrijven met grote hoeveelheden brandbare (buiten)opslag een hogere kans om door brandstichting te worden getroffen dan andere gebouwen.

In vergelijking met een 'normale' brand levert brandstichting vaak meer schade op, omdat:

- er op meerdere punten brand wordt gesticht;
- er op kwetsbare punten brand wordt gesticht;
- vaak gebruik wordt gemaakt van benzine of andere brandversnellers;
- de brand wordt gesticht op een moment dat deze niet zo snel wordt ontdekt wordt, bijvoorbeeld tijdens sluitingstijd;
- brandbeperkende maatregelen zijn gesaboteerd: branddeuren zijn geblokkeerd en de brandmeldinstallatie is uitgeschakeld.

Maatregelen

Beleidsmatige maatregelen

Als ondernemer kunt u een aantal maatregelen nemen tegen brandstichting. Allereerst is het belangrijk om oog te hebben voor de beleidsmatige aspecten van een goed brandveiligheidsbeleid. U kunt immers de mooiste sloten op de deuren hebben, maar als ze niet worden gebruikt, zijn al uw maatregelen voor niets. In uw bedrijfsprocessen kunt u een aantal zaken structureel regelen, zodat brandstichting onderdeel wordt van een groter riskmanagementprogramma. Ook kunt u het als een op zichzelf staand proces in uw bedrijf vastleggen. Een aantal tips is van belang:

- Zorg dat (brand)veiligheid een standaard onderdeel is van uw bedrijfsprocessen. Het identificeren, analyseren, voorkomen en controleren van (nieuwe) risico's is een cyclus die u regelmatig moet doorlopen.
- Maak vaste draaiboeken, procedures en checklists, zodat het voor iedereen duidelijk is wat er van hem of haar wordt verwacht.
- Maak binnen uw organisatie iemand verantwoordelijk voor de uitvoering van uw (brand)veiligheidsbeleid.

- Brandveiligheidsmaatregelen zijn alleen effectief als ze ook tijdig en correct worden ingeschakeld en gecontroleerd. Een gestructureerde sluitingscontrole en effectief sleutelbeheer is daarbij essentieel. Controleer regelmatig of alle sleutels nog aanwezig zijn en vervang ze bij vermissing.
- Zorg er ook voor dat uw medewerkers oefenen met de blusmiddelen en de veiligheidsprocedures, zodat ze als het erop aankomt weten wat ze moeten doen, waar blusmiddelen staan en hoe ze ermee moeten omgaan. De brandweer kan een training verzorgen.
- Het voorkomen van brandstichting wordt effectiever als u samenwerkt met ondernemers in uw omgeving. Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) biedt de mogelijkheid om samen met ondernemers in uw directe omgeving structurele maatregelen treffen voor (brand)veiligheid. Lees hierover meer op de website van het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid (CCV): www.hetccv.nl/instrumenten/Keurmerk+Veilig+Ondernemen/Achtergrond.

Bovengenoemde maatregelen zijn een greep uit de maatregelen die u kunt nemen. Als u precies wilt weten welke risico's u loopt en wat u ertegen kunt doen, kunt u uw verzekeraar om advies vragen of een (brand)veiligheidsadviseur inschakelen.

Praktische maatregelen

Naast beleidsmatige aandacht kunt u maatregelen nemen op vier concrete terreinen, die hierna verder worden beschreven:

1. het bedrijfsterrein;
2. brandbare materialen;
3. het gebouw zelf;
4. brandbestrijding.

Alle maatregelen die in deze brochure staan beschreven, hebben tot doel de kans op schade aan uw bedrijf te reduceren en daarmee de (financiële) overlevingskans te vergroten.

Brandveiligheid is uw verantwoordelijkheid!

1. Het bedrijfsterrein

Verlichting

- Brandstichters, maar ook inbrekers werken het liefst ongezien. Zorg ervoor dat uw gebouw(en) en het terrein vanaf de openbare weg en de meest kwetsbare plekken goed verlicht zijn.
- Plaats de verlichting zo hoog mogelijk en gebruik slagvaste armaturen om vernieling te voorkomen.
- Plaats de verlichting bij voorkeur op een tijdschakelaar en niet op bewegingsdetectoren. Die kunnen vaak gemakkelijk onklaar worden gemaakt.

Hekwerk

- Zorg dat de terreinafscheiding zowel een psychologisch als fysiek obstakel is. Zowel de afscheiding als de deuren/poorten moeten hoog en sterk genoeg zijn om af te schrikken.
- Schuttingen of muren verdienen niet de voorkeur als afscheiding. Beter is een 'doorzichtige' afscheiding die bestaat uit hekwerken.
- Zorg dat deuren en poorten in het hekwerk aan de onderzijde geen grote openingen bevatten. Na sluitingstijd moeten ze met goede (hang)sloten worden afgesloten.
- Voorzie hekwerken van een goede overklimbeveiliging, zoals prikkel- of schrikdraad.
- Kijk ook goed naar de afscheiding met eventuele burens en overleg over gezamenlijke maatregelen om de (brand)veiligheid te vergroten.
- Onderhoud hekwerken goed. Laat gaten gelijk repareren en verwijder aanplakbiljetten en begroeiing: die kunnen niet alleen als brandstof dienen, maar houden ook de daders uit het zicht. Een regelmatige inspectie is dus noodzakelijk.

2. Brandbare materialen

Afvalbehandeling

- Opslag van pallets, brandbaar afval, zwerfafval en soortelijke materialen tegen de gebouwen of onder afdaken vormen een groot risico. Ruim deze materialen (inclusief afvalcontainers en dergelijke) daarom zoveel mogelijk op. Als dat niet kan, zorg dan dat materialen ten minste tien meter van de gebouwen of afdaken worden opgeslagen. Let ook goed op wat er bij uw burens staat.
- Als het noodzakelijk is afval op korte afstand van de gebouwen en/of afdaken op te slaan, doe dit dan in onbrandbare containers met afsluitbare deksels. De containers moeten na werktijd worden gesloten én ook worden afgesloten.
- Controleer regelmatig of afvalcontainers niet te vol zitten.
- Plaats afvalcontainers op een vaste plaats en zorg dat ze daar ook blijven staan.
- Voer afval regelmatig af, zodat er niet onnodig veel opgeslagen staat.

Buitenopslag

- Beperk opslag van brandbare goederen of materialen tot een minimum. Wellicht kan *just in time* levering u daarbij helpen.
- Als buitenopslag toch noodzakelijk is, zorg dan dat dit op ten minste tien meter van gevels en/of afdaken gebeurt.

Opslag van brandbare vloeistoffen of gassen

- Ook hier geldt: beperk de hoeveelheden opgeslagen brandbare vloeistoffen of gassen tot een minimum.
- Zorg dat de opslag voldoet aan de PGS/CPR-normen die gelden voor brandbare vloeistoffen of gassen. Kijk ook hier naar de meest veilige positie voor opslag op uw terrein.

Portacabins en andere tijdelijke gebouwen

- Portacabins en andere tijdelijke gebouwen hebben vaak een brandbare constructie en zijn daarom een makkelijk doelwit voor brandstichting. Zorg dus dat ze zover mogelijk van uw 'vaste' gebouwen worden geplaatst. Laat deze tijdelijke gebouwen verwijderen zodra u ze niet meer nodig heeft.

3. Het gebouw zelf

- Houd bij het ontwerpen van uw bedrijfsgebouw al rekening met het risico op brand(stichting), zeker omdat dit ook een gunstig effect heeft op het voorkomen van inbraak. Vaak is het veel goedkoper om tijdens de bouw of bij een verbouwing/renovatie al preventieve maatregelen te nemen dan achteraf. Vraag hierover advies aan uw verzekeraar, die is u hierbij graag behulpzaam.

Let op: de eisen die de overheid aan uw gebouw stelt, hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de veiligheid van personen die in het gebouw of in de directe omgeving daarvan aanwezig zijn. De eisen hebben dus geen betrekking op behoud van het gebouw en daarmee uw onderneming. Die verantwoordelijkheid wordt nadrukkelijker bij u gelegd en daarvoor kunt u een aantal zaken regelen, die hieronder worden beschreven.

Ontwerp

- Zorg voor zo min mogelijk ruimtes waar een kwaadwillende uit het zicht rustig kan werken. Zorg dat openingen (zoals ramen en deuren) zo min mogelijk aan slecht zichtbare gebieden grenzen.

- Gebruik bij voorkeur uitsluitend isolatiematerialen die onbrandbaar zijn. Dit verkleint de kans dat een brand die buiten ontstaat, zich naar binnen uitbreidt.
- Zorg dat derden geen toegang hebben tot de daken van uw gebouw(en). Lichtkoepels en dergelijke zijn vaak kwetsbare punten. Overhangende bomen moeten worden teruggesnoeid. Zorg voor anti-klimbeveiliging rond regenpijpen.
- Zet containers en ladders vast of binnen.
- Beveilig trappen buiten het gebouw die toegang bieden tot het dak.

Receptie

- Zorg voor separate bezoekerstoiletten in de receptieruimte. Het kan ook handig zijn om hier een vergaderruimte in te richten waar u eenvoudige zaken kunt afwikkelen. Zo voorkomt u dat bezoekers of leveranciers ongewenst toegang krijgen tot uw bedrijf.

Deuren en ramen

- Zorg voor een effectief sleutelbeheer. Controleer regelmatig of alle sleutels van deuren en ramen nog aanwezig zijn. Als er sleutels worden vermist, moeten alle sloten worden vervangen.
- Gebruik bij voorkeur metalen brievenbussen die buiten het gebouw zijn geplaatst, of voorzie de brievenbus in de deur van een metalen bak met deksel, zodat er minder eenvoudig brand kan worden gesticht.
- Zorg dat ruimtes onder buitendeuren zo klein mogelijk zijn, zodat er geen brandende materialen onderdoor kunnen worden geschoven.
- Beveilig ramen en daklichten goed tegen inbraak. Daklichten zijn een dankbaar object voor brandstichters, omdat ze de ruimte bieden om brandbare materialen naar binnen te gooien.

Inbraakmeldinstallatie (IMI)

- Als de buitenmaatregelen inbrekers niet hebben tegengehouden en ze zijn eenmaal in uw gebouw, dan is het belangrijk dat ze zo snel mogelijk worden ontdekt. Hoewel inbrekers meestal niet uit zijn op brand, stichten ze nog wel eens een brand om sporen uit te wissen. Zorg dus voor een adequaat inbraakalarm, zodat inbrekers en/of brandstichters worden afgeschrikt en u snel op de hoogte bent als ze toch zijn binnengekomen.
- Zoek voor het installeren van een IMI contact met een BORG-erkende installateur. Deze kan het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van de IMI voor u uitvoeren. Daarnaast is het belangrijk dat het alarm wordt doorgemeld naar een Particuliere Alarm Centrale. Vanuit deze centrale wordt dan actie ondernomen. Vraag om advies bij uw verzekeraar of assurantietussenpersoon.

Brandmeldinstallatie (BMI)

- Een BMI heeft tot doel een brand in een zo vroeg mogelijk stadium te detecteren en door te melden aan de brandweer of een Particuliere Alarm Centrale. Zorg dat de aanleg gebeurt volgens de NEN2535. Vraag ook hier uw verzekeraar of assurantietussenpersoon om advies.
- Ook geldt dat hoe eerder actie wordt ondernomen, hoe groter de kans is dat een brand goed kan worden bestreden.

4. Brandbestrijding

Brandstichting vindt vaak plaats op die momenten waarop er geen toezicht is. Effectieve maatregelen moeten er dus voor zorgen dat een brand snel wordt ontdekt en ook bestreden.

Als een brand onverhoopt toch ontstaat, wees u er dan van bewust dat de brandweer zich (in eerste instantie) niet richt op het behoud van uw bedrijf, maar op het voorkomen van slachtoffers en het beperken van de schade aan de omgeving.

Draagbare blusmiddelen

- Zorg voor draagbare blusmiddelen. Deze blusmiddelen kunnen ook in de buitenlucht worden geplaatst. Let op: ze zijn daar wel kwetsbaarder voor weer en wind en kunnen uiteraard ook weer het doelwit zijn van vandalisme.
- Voorzie blusmiddelen buiten van een beschermkast.
- Controleer regelmatig of de blussers nog werken.

Automatische blusinstallaties

- Overweeg om automatische blusinstallaties aan te schaffen, zoals sprinklers, schuim- of blusgasinstallaties. Deze houden een beginnende brand onder controle en zorgen ervoor dat de brand zich niet verder uitbreidt. De kosten van aanleg en onderhoud zijn aanzienlijk, maar daar staat tegenover dat dit vrijwel de enige beveiligingsvorm is die een brand snel en effectief bestrijdt.

Bewakingscamera's

Hoe groter de risico's op brand, hoe omvangrijker ook de maatregelen zijn die daarbij horen. Afhankelijk van hoe groot het risico is, kunt u overwegen bewakingscamera's (CCTV) aan te schaffen. Als u dat doet, let er dan op dat:

- camera's worden geplaatst op de meest kwetsbare delen van het gebouw. Dit kan zowel binnen als buiten zijn;
- er voldoende licht (zowel overdag als 's avonds) is bij de camera's, zodat u gegarandeerd bent van goede beelden;
- het zicht van de camera's niet (per ongeluk) wordt geblokkeerd;
- u bij controlerondes ook de werking van de camera's meeneemt;
- het gebruik van CCTV aan wettelijke regels is gebonden. Uw BORG-erkende installateur kan u hierover verder adviseren.

Mobiele surveillance

- Aanvullend op de hiervoor genoemde maatregelen, kunt u overwegen zogeheten mobiele surveillance aan te vragen, die door veel beveiligingsbedrijven wordt aangeboden. Bewakers bezoeken dan een aantal keer per dag op willekeurige tijdstippen uw bedrijf. Op bedrijfsterreinen wordt een dergelijk concept soms ook collectief aangeboden, waarbij er bijvoorbeeld ook cameratoezicht plaatsvindt op toegangswegen. Overigens kunt u het bedrijf dat mobiele surveillance voor u verzorgt, ook inschakelen voor de opening- en sluitrondes van uw bedrijf of de alarmopvolging.

Permanente bewaking

- Een aanvullende maatregel kan zijn uw bedrijf permanent te laten bewaken. Hierbij is 24 uur per dag bewakingspersoneel aanwezig in uw gebouw. Dit kunnen eigen medewerkers zijn of externe leveranciers. Indien u gebruikmaakt van externe leveranciers, stel dan bij voorkeur een vast team aan, zodat de bewakers uw bedrijf en hun opdracht goed kennen.

Bijzondere risico's

Als uw bedrijf het doelwit van actiegroepen kan zijn, dan verdient het parkeren van (vracht)auto's bijzondere aandacht.

- Zorg dat alle voertuigen op geruime afstand van de gebouwen worden geparkeerd. Indien mogelijk moeten parkeerterreinen zijn afgescheiden van laad- en losinrichtingen.
- Zorg voor een gereguleerde toegang tot het parkeerterrein, zodat onbevoegde auto's of voetgangers daar geen toegang toe hebben.
- Sla geen brandbare zaken op op het parkeerterrein.
- Zorg dat vrachtwagens ongeladen geparkeerd staan. Geladen vrachtwagens zijn een gemakkelijk doelwit voor inbrekers. Als u het laden niet kunt vermijden, zorg dan dat dit zo min mogelijk voorkomt en dat de geladen vrachtwagens zo kort mogelijk open en bloot staan.

Tot slot

Er zijn externe partijen die u kunnen helpen bij het nemen van effectieve maatregelen tegen brandstichting. Vaak heeft uw verzekeraar op dit gebied ook deskundigen in dienst die u hierbij behulpzaam kunnen zijn.

Wij wensen u veel succes met het opzetten van uw (brand)veiligheidsbeleid. Want vergeet nooit: voorkomen is beter dan genezen!